

תיבת הדואר של מלון קמיניץ

מבט על שירותי הדואר בירושלים
בשלהי התקופה העות'מאנית

הדואר הגרמני שפעל בארץ ישראל בתקופה שקדמה למלחמת העולם הראשונה נחשב לארגון אמין ומסודר, העובד ביעילות לטובת לקוחותיו. הדואר הגרמני יזם פעילויות שנועדו לקצר את זמן העברת דברי הדואר, כגון מיסוד נקודות למסירת מכתבים מחוץ לבתי הדואר. סימני הדואר המוטבעים על גלויה השמורה באוסף אלכסנדר מעידים על אופן פעולתו של הדואר הגרמני.

הדואר הגרמני בירושלים

בשנת 1898 ביקר קיסר גרמניה ווילהלם השני בארץ ישראל. הביקור הזה הגביר מאוד את היקף הפעילות הגרמנית בארץ במגוון תחומים, ובין היתר עודד הביקור המלכותי את הדואר הגרמני להתחיל ולפעול בארץ ישראל. בית הדואר הגרמני ביפו נפתח ב-1 באוקטובר 1898, ובית הדואר הגרמני בירושלים נפתח ב-1 במרץ 1900.

בית הדואר הגרמני בירושלים

הדואר הגרמני בירושלים

לרוב, כדי לשלוח מכתב בדואר הגרמני בירושלים, נדרש השולח להגיע אל בית הדואר שהיה ממוקם סמוך לשער יפו. דבר זה הקשה על התיירים שהתאכסנו במלונות בעיר החדשה של ירושלים, אשר נאלצו להטריח את עצמם עד לעיר העתיקה. תיירים שחזרו לבית המלון בתום יום סיורים מפרך לא יכלו ליהנות משירותיו של בית הדואר, שכבר היה סגור בשעות הערב.

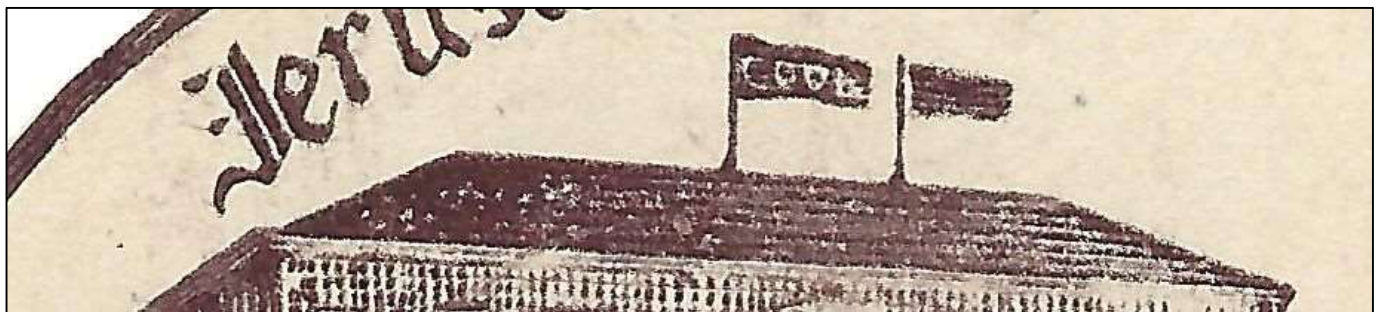
הדואר הגרמני בחר לפעול למען התיירים האלו, ולהתקין תיבות דואר במוקדים מתאימים בירושלים. אחת מתיבות הדואר הותקנה בבית המלון קמיניץ, ששמו הרשמי היה "מלון ירושלים".

מלון קמיניץ

בשנת 1891 העביר אליעזר ליפמן קאמיניץ את בית המלון המשפחתי ממקומו המקורי סמוך לעיר העתיקה אל מבנה גדול אותו שכר מאנשי כולל ווהלין. בעברית נקרא המלון בשם "בית אשל ירושלים" ובאנגלית "מלון ירושלים" (Hotel Jerusalem). היה זה רק אחד מבתי המלון שהיו בבעלות משפחת קאמיניץ, אשר הפעילה מוסדות דומים ביפו, חברון, ויריחו.

מלון ירושלים, ששכן לצד דרך יפו, נחשב למלון מפואר ויוקרתי, אשר סיפק לאורחיו מגוון שירותים מפנקים. במודעות שפרסם הציע המלון "חדרים מרווחים ומפוארים, מאכלים טובים וערבים, מרחץ וגן גדול לטיול, ומרכבות מיוחדות להוליך את האורחים למחוז חפצם". מלון ירושלים של קמיניץ היה קשור לסוכני התיירות החשובים ביותר בזמנו, דוגמת סוכנות "תומס קוק ובנו". בתמונה של המלון ניתן לראות על הגג את הדגל ובו המילה "קוק" (COOK).

תהליך המשלוח

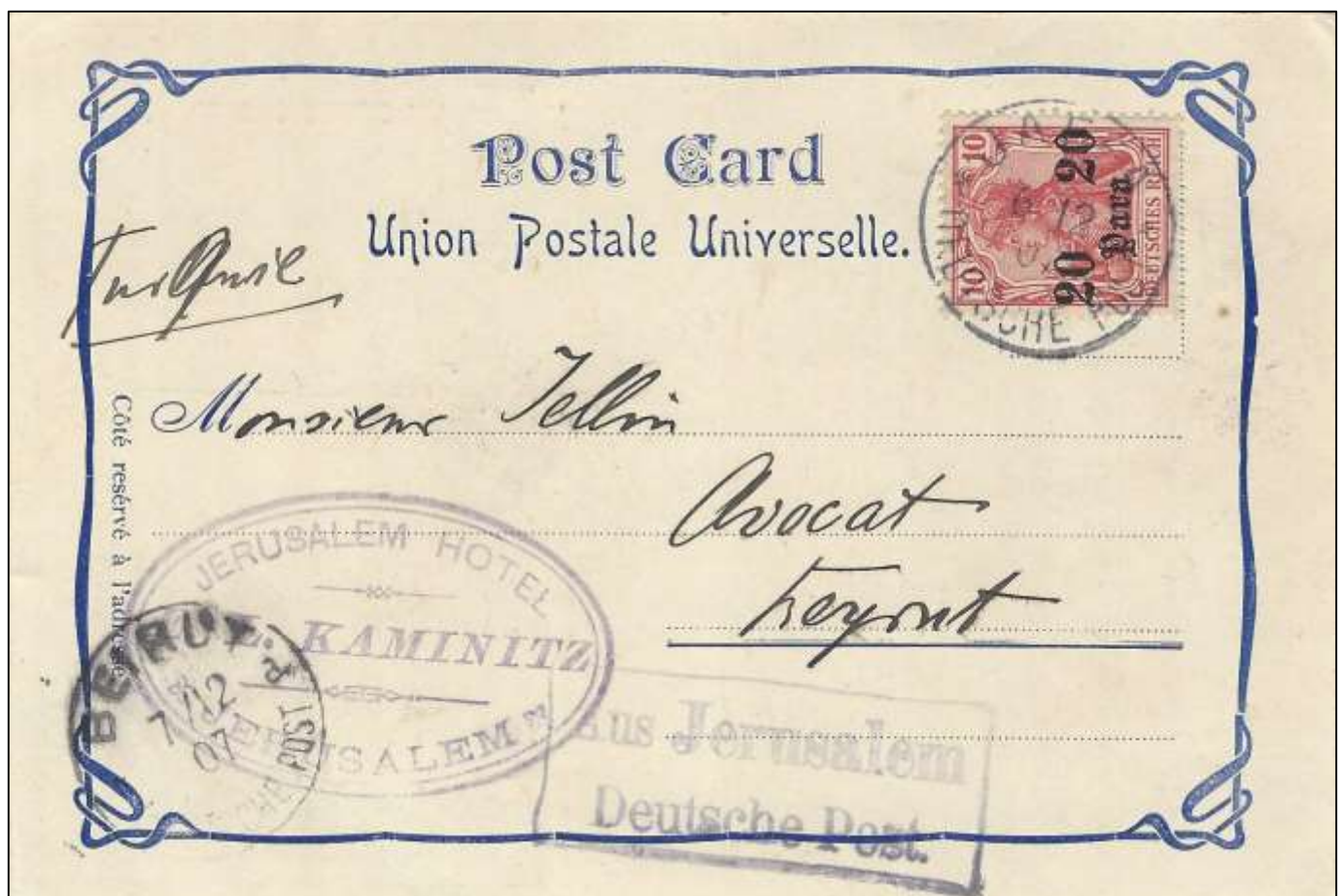
בשיתוף עם הדואר הגרמני יכול היה מלון ירושלים לסייע לאורחיו גם בזירוז משלוח המכתבים שלהם מבלי שיטרחו להגיע לבית הדואר.

אורח שביקש לשלוח מכתב יכול היה להיעזר בפקידי הקבלה של המלון, שמכרו או חילקו לאורחים גלויות עם פרסומת של המלון.

תהליך המשלוח

האורח יכול היה גם לרכוש מהם את בול הדואר הדרוש לו, ולהפקיד בידיהם את המכתב או הגלויה.

תהליך המשלוח

אנשי המלון לא החמיצו את ההזדמנות לפרסומת עצמית, ונהגו להטביע על דבר הדואר את חותמת המלון.

מודגש כי לחותמת זו לא היה כל תפקיד בהעברת הדואר, והמדובר בפרסומת בלבד.

תהליך המשלוח

פקידי המלון יכלו כמובן להוביל את מכתבי האורחים אל בית הדואר הגרמני בקרבת שער יפו, אולם עמדה לרשותם אפשרות טובה בהרבה.

לבית המלון היה הסכם עם הדואר הגרמני, ולפיו מרכבת הדואר שיצאה מן העיר העתיקה ונסעה לאורך דרך יפו לכיוון בית הדואר הגרמני בעיר יפו, עצרה בפתח בית המלון ואספה את מכתבי האורחים שהצטברו בתיבת הדואר שהותקנה במקום.

כאשר הגיעה מרכבת הדואר אל העיר יפו, מסר הרכב את המכתבים לפקידי בית הדואר הגרמני.

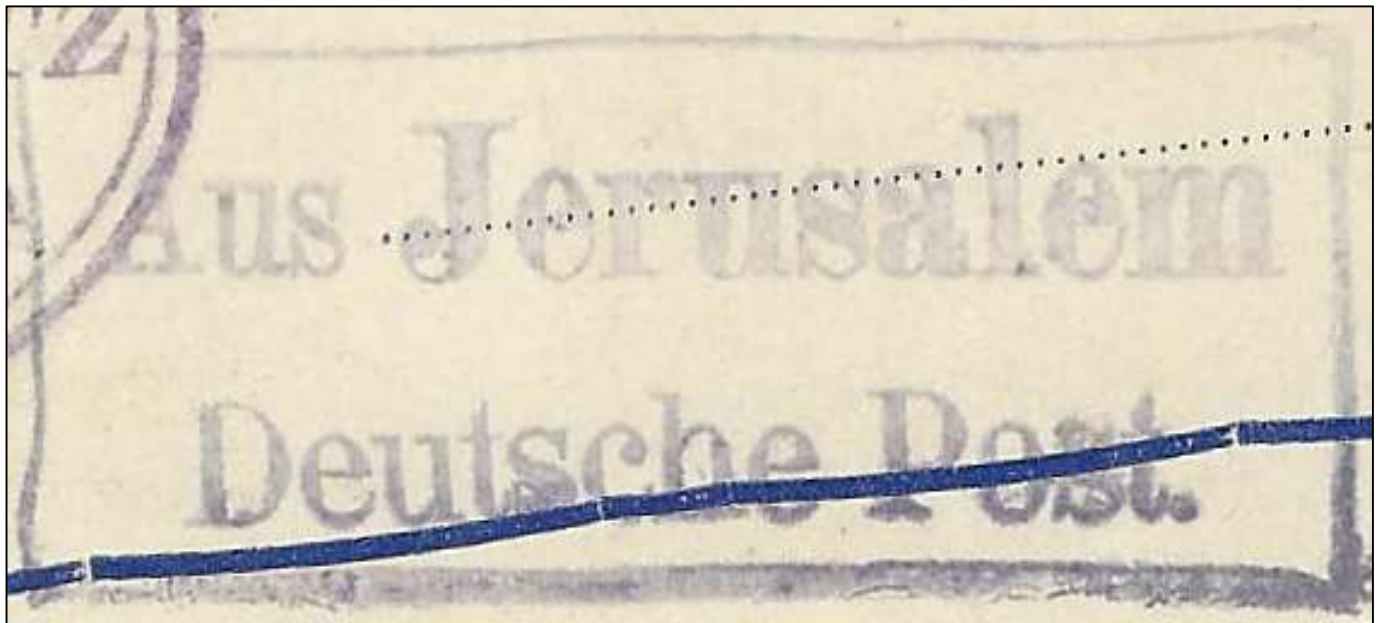

מרכבת הדואר הגרמני

תהליך המשלוח

לדואר הגרמני, כמו גם לשירותי דואר אחרים, חשוב היה להפריד בין מכתבים שנמסרו אישית בבית הדואר המקומי, ובין מכתבים שנמסרו במקור באתר שונה ונאספו בדרך אל בית הדואר.

על מכתבים אלו הוטבעה חותמת בנוסח "מירושלים, הדואר הגרמני" (Aus Jerusalem, Deutsche Post) שנועדה לציין כי המכתב או הגלויה נאספו בדרך על ידי מרכבת הדואר הגרמני שיצאה מירושלים.

Aus Jerusalem, Deutsche Post

תהליך המשלוח

פקיד הדואר הטביע על הבול ב-6 בדצמבר 1907 את חותמת בית הדואר של יפו, וצירף את הגלויה לשק הדואר שהועלה לספינה שהפליגה לבירות.

יום לאחר מכן, ב-7 בדצמבר 1907 הוטבעה על הגלויה חותמת בית הדואר של בירות, והיא נמסרה לנמען.

